

STEPHEN HAWKING



Oxfordban, londoni értelmiségiek gyermekeként 1942. január 8-án született Stephen Hawking elméleti fizikus, a populáris tudományos ismeretterjesztés kiemelkedő alakja.

Születésnapja Galileo Galilei halálának a 300. évfordulója, melyre Hawking különösen büszke volt. Fiatal diákként hamar felhívta magára a figyelmet: bár tanulmányi eredményei alapján középszerű nebuló volt, különisége miatt hamar ráragadt az „Einstein” becenév. 17 éves korában néhány barátjával egy számítógépet készített leselejtezett alkatrészekből. 1959-től az oxfordi University College-ben tanult fizikát és kémiai. Első évében magányos volt, ezért beiratkozott az egyetem evezős csapatába, ahol kormányos volt. Bár tanulmányait unalmasnak találta, fizikából kiváló minősítéssel graduált. Ekkor már érezte magán, hogy ügyetlen mozgású és időnként elesik, de nem tulajdonított neki komolyabb jelentőséget.

Ezt követően Cambridge-ben folytatta tanulmányait, ahol kozmológiával foglalkozott. Ekkor, a 60-as évek elején a fizikus társadalmat erősen megosztotta az Univerzum keletkezésének elmélete. Egyesek szerint a Világegyetem állandó, míg más tudósok, például Hawking konzulense, Dennis Sciama az ősrobbanás elméletét fogadták el. Ügyetlen mozgása ekkor már igen feltűnő volt, édesanyja tanácsára

ezért orvosokhoz fordult, akik amiotrófiás laterálszklerózist (ALS) diagnosztizáltak nála. Betegsége egyre jobban elhatalmasodott rajta, orvosai csak néhány évet jósoltak neki. Ő azonban nem adta fel céljait, hanem még jobban belevetette magát kozmológiai kutatásaiba. Optimizmusa mellett rengeteget segített neki, hogy ekkortájt házasodott össze az egyetem egyik hallgatónőjével, Jane Wilde-dal.

Izomsorvadással járó betegsége miatt nemcsak a járás, de a beszéd képességét is elveszítette, ezért egy speciális motoros kerekesszékbe kényszerült, kommunikálni pedig egy beszédszintetizáló számítógéppel tudott.

Kutatásai legfőképp az általános relativitás-elméletre, az Ősrobbanásra és a fekete lyukakra terjedtek ki. Tudományos munkásságának fő célja az Einstein-i fizika, tehát a gravitáció szabályainak összeegyeztetése a részecskefizika törvényeivel. Ha e két tudományterületet egy elmélettel sikerült volna egyesíteni, az lett volna „A Mindenség elmélete”. Az ő nevéhez köthető a „Hawking-sugárzás”, amely a fekete lyukak anyagvesztésének, ún. „párologásának” elmélete. Munkájáért és tudományos eredményeiért többek között *Albert Einstein-díjat*, *Franklin-díjat*, és fizikai *Wolf-díjat* kapott, de átvehette a *Brit Birodalom Érdemrendjét* is.



Fontosnak tartotta az űrutazást, szerinte az egyetlen bolygón élő és emiatt igen sebezhető emberiségnek egy multiplanetáris fajjá kell válnia, hogy túlélje az elkövetkező évszázadokat. Emiatt támogatta a feltörekvő űrkutatási programok fejlesztését.



Hawking nemcsak korszakalkotó tudományos felfedezéseiről, de ismeretterjesztő munkásságáról is híres volt. Legnépszerűbb könyvei „Az idő rövid története” és „A világ-egyetem dióhéjban”, de Lucy lányával egy öt részes tudományos gyerekkönyvet is írt. Szerepelt a *Simpsons* rajzfilmben, az *Agymenők* egy részében, de a *Star Trek* egyik epizódjában is, ahol Data-val, Einsteinnel és Newtonnal pókerezett. Népszerűsége Einstein mellé emelte, azon kevés tudósok közé tartozott, akik a populáris kultúra részesei is lettek. Egyik legemlékezetesebb tudományos kísérletét 2009-ben végezte el, amikor egy titkos partit szervezett időutazók számára. Hogy senki ne csalhasson, a meghívókat csak 2012-ben töltötte fel az internetre, azonban Hawking egyedül maradt a titkos parti helyszínén, egyetlen időutazó sem érkezett az összejövetelre.



Hawking együttélése betegségével páratlan volt, az orvosok pesszimista előrejelzése ellenére 55 évet élt a kórral, a tudós 2018. március 14-én, Cambridge-ben hunyt el. Halálának napja Einstein születésnapja is egyben.

Források:

<https://www.biography.com/news/stephen-hawking-biography-facts>

<https://www.britannica.com/biography/Stephen-Hawking>

<https://www.natgeokids.com/uk/discover/science/general-science/stephen-hawking-facts/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Stephen_Hawking